

ANDRAGOŠKO DRUŠTVO SLOVENIJE

Andragoško društvo Slovenije - ADS

Slovenian Adult Education Association - SAEA

Šmartinska 134a

1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: + 386 1 58 42 566

Fax: + 386 1 58 42 550

www.andragosko-drustvo.si

Ljubljani, 21. marca 2013

POROČILO PREDSEDNIKA IO ADS O DELU DRUŠTVA V OBDOBJU 2009 DO 2012

Skupščina Andragoškega društva Slovenije (ADS) je izvolila nove organe društva dne 14. maja 2009. V tem poročilu dajem kratek pregled dejavnosti, ki jih je društvo opravilo v času od maja 2009 do aprila 2013. Na koncu poročila dodajam iztočnice za delo v prihodnosti.

IO ADS je imel v tem obdobju 10. sej, od tega pet dopisnih. Ker je na sejah čedalje težje zagotoviti sklepčnost, smo veliko uporabljali možnost odločanja po dopisni poti.

V obdobju 2009-2013 je društvo delovalo v skladu s Programom in usmeritvami ADS v obdobju 2009 do 2013, sprejetim na Skupščini društva v aprilu 2009.

1. Decentralizacija

V tem štiriletnem obdobju je delovanje ADS že potekalo prek komisij in sekcij. ADS ima zdaj: 5 komisij, to so komisije za strokovne razprave in pogovore, za sistemska vprašanja, za informacijsko in publicistično dejavnost, za mednarodno sodelovanje, in za družabne aktivnosti; ter 5 sekcij, to pa so sekcije za osebe s posebnimi potrebami, za pravičnost v izobraževanju odraslih, za kakovost izobraževanja odraslih, za izobraževanje v nevladnih organizacijah, za študente andragogike. Komisije in sekcije so delovale z različno intenziteto, kar je bilo odvisno od aktivnosti vodstva komisije / sekcije, od aktualnih razmer in potreb, od zunanjih pobud, spodbud in finančnih možnosti ter drugih okoliščin.

2. Ureditev evidence članstva in plačevanja članarine.

Zaradi večletne neaktivnosti (neudeležba pri udejanjanju programa društva, neodzivanje na pobude in dopise društva, neplačevanja članarine) in zaradi podanih izstopnih izjav in drugih razlogov smo iz seznama članov do leta 2013 izločili 106 članov. V letu 2010 smo vpeljali možnost kolektivnega članstva in do konca leta 2012 pridobili 13 kolektivnih članov. Tako šteje ob koncu tega mandata ADS 195 članov – 182 individualnih in 13 kolektivnih; individualni člani so porazdeljeni v 4 skupine: članov, ki so zaposleni, je bilo 88, upokoencev 29; častnih članov 18, študentov 47.

3. Zboljšanje sistemske ureditve izobraževanja odraslih v Sloveniji

Vodstvo društva je na tem področju aktivno delovalo ves čas. Intenzivno smo si prizadevali vplivati zlasti na odgovorne organe Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ):

- predsednik in posamezni zastopniki organov ADS smo imeli redne pogovore z vodstvenim osebjem ministrstva; žal minister in vodstveno osebje Ministrstva v zadnjem letu tega mandatnega obdobju tega ni omogočalo;
- do zadnjega leta tega mandata smo se redno udeleževali sestankov, ki jih je sklical Sektor za izobraževanje odraslih pri Direktoratu za srednje in višje šole ter izobraževanje odraslih MŠŠ; na teh sestankih, ki so se ga udeleževale tudi druge asociacije za izobraževanja odraslih v Sloveniji, smo posredovali naša stališča glede sistemskih in drugih aktualnih vprašanj razvoja izobraževanja odraslih;
- aktivno smo sodelovali na dnevih slovenskega izobraževanja odraslih;
- dajali smo predloge ter razpravljali o strokovnih podlagah za pripravo zakonodaje ter predlagali, da se pri pripravi zakonodaje upošteva specifičnost področja izobraževanja odraslih; žal do sprememb zakonodaje ni prišlo in tako tudi naši predlogi niso bili upoštevani;
- za podkrepitev takšne razprave smo opravili raziskavo po metodi Delphy in dobili stališča strokovnjakov s področja izobraževanja odraslih, ki so potrdila naša izhodišča in zavzemanje za celovito in za izobraževanje odraslih specifično zakonsko rešitev;
- aktivno smo sodelovali v razpravah o pripravi nove Bele knjige o vzgoji in izobraževanju in predlagali ukrepe za ustrezno sistemsko ureditev izobraževanja odraslih; žal so bili le malo upoštevani in je Bela knjiga še zmeraj ostala dokument, ki je namenjen predvsem šolskemu in formalnemu izobraževanju;
- ob različnih priložnostih smo z individualnimi razpravami in udeležbo na sejah Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih predlagali ustrezne rešitve ter opozarjali na metodološke napake in organizacijske pomanjkljivosti pri pripravi dokumentov v zvezi s pripravo in izvajanjem Resolucije nacionalnega programa izobraževanja odraslih (Letni program izobraževanja odraslih – poročila in priprava);
- odločno smo se uprli (javna tribuna, pisma ministru, odprta pisma, pisma predsedniku Vlade, poslancem, sindikatu itn.) nameravani ukinitvi Andragoškega centra Slovenije in njegovi združitvi v skupni inštitut za vzgojo in izobraževanje ter ukinitvi relativno samostojnega Sektorja za izobraževanje odraslih na MIZKŠ in njegovi spojitvi s Sektorjem za višje šolstvo in izobraževanje odraslih; odločitve ministrstva, da ukine Sektor za izobraževanje odraslih, nam ni uspelo spremeniti; do ukinitve ACS in združitve javnih zavodov pa bržkone ne bo prišlo, saj se je Vladi, ki se je za to zavzemala, prenehal mandat;
- precej pozornosti smo namenili upravljanju na področju izobraževanja odraslih; izpeljali smo dva projekta, to sta bila: 'Izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti' in 'Izobraževanje odraslih kot področje medresorskega usklajevanja'; organizirali smo javno razpravo 'Kdo in kako naj upravlja izobraževanje odraslih v Sloveniji'; ugotovitve in predloge z obeh smo posredovali MIZKŠ in tudi drugim političnim in strokovnim subjektom; MIZKŠ se do zdaj na naše predloge in pobude ni odzvalo;
- izpeljali smo tudi posvet 'Andragog pri izvajanju učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami'; z ugotovitvami in predlogi s tega posveta (zadevajo sistemsko ureditev, možnosti usposabljanja strokovnjakov, organiziranost civilne družbe na tem področju, razvoj vede 'specialna in rehabilitacijska andragogika') želimo spodbuditi razvoj izobraževanja odraslih pri delu z osebami s posebnimi potrebami, saj jim zdajšnja vzgojno-izobraževalna politika ne namenja domala nikakršne pozornosti, za razliko od pozornosti, ki jo namenja otrokom in mladini s posebnimi potrebami;
- poskušali smo vplivati naboljšanje vloge in položaja izobraževanja odraslih pri visokošolskem izobraževanju (pogovora z rektorjem ljubljanske univerze in z direktorjem Direktorata za visoko šolstvo pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo); naša stališča so bila sicer dobro sprejeta, a je realizacija dogovorjenega izostala zaradi izrednih parlamentarnih volitev in zamenjave vodstva na ministrstvu;
- naša pobuda za spremembo zakona in pravilnika o podeljevanju državnih nagrad za področje šolstva ni bila ustrezno upoštevana; dosegli pa smo spremembo pravil, po kateri se nagrade za področje izobraževanja odraslih ne sme podeliti drugim področjem vzgoje in izobraževanja, če kandidat za izobraževanje odraslih ni bil izbran.

Sistemsko urejanje izobraževanja odraslih so pomembno zaznamovale politične spremembe, saj zdajšnja vodstvena sestava MIZKŠ (minister, državna sekretarka, direktor Direktorata za srednje in višje šole ter izobraževanje odraslih) ni pokazala nikakršnega zanimanja za področje izobraževanja odraslih. Zato lahko le upamo, da bodo naše ugotovitve in predlogi dobro izhodišče za delo bodoče Vlade in novo sestavo ministrstva, ko bo prišlo do zamenjave zdajšnje politične oblasti z novo.

4. Organiziranje srečanj, posvetov, konferenc in sestankov

Ta dejavnost je ena ključnih dejavnosti ADS, za njo je zadolžena predvsem Komisija za strokovne razprave in pogovore, a posamezne dogodke – razprave, pogovore, srečanja, strokovne posvete, konference – organizirajo in izpeljejo tudi druge komisije in sekcije društva.

V obravnavanem obdobju so bile organizirane in izpeljane razprave o tehle vsebinah (temah):

- štiri strokovna srečanja na temo *Medgeneracijsko sožitje kot prvina strategije vseživljenjskosti učenja* (v sodelovanju s Pedagoškim institutom v Ljubljani in sodelavkami iz Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani) štiriurna srečanja so bila na ljudeških univerzah in izobraževalnih središčih v Novi Gorici, Kopru, Murski Soboti in Novem mestu; na teh srečanjih je sodelovalo 119 udeležencev;
- srečanje s častnimi člani ADS, ki smo ga naslovili *Srečanja spominov*;
- predstavitev knjige *Vzgoja duha* (avtor član ADS mag. Andrej Pavletič) v razpravi, ki smo jo poimenovali *'Razumevanje človeškosti človeka kot nujni pogoj za formiranje strategije vseživljenjskega učenja'*;
- trije posveti v lokalnem okolju po Sloveniji (Tolmin, Črnomelj, Maribor), ki jih je Komisija izpeljala v povezavi s Področno strokovno skupino za izobraževanje odraslih pri Nacionalni strokovni skupini za pripravo *Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Sloveniji*;
- konferenca o *terminologiji na področju specialne in (re)habilitacijske andragogike*; konference se je udeležilo več kot 50 udeležencev;
- strokovno srečanje Sekcije ADS za kakovost izobraževanja odraslih: primer dobre prakse *razvijanje kakovosti v poslovnem sistemu Mercator*;
- razprave o *zakonodaji na področju vzgoje in izobraževanja* in o *Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju*;
- razprava *'Prelomni časi - priložnost za izobraževanje odraslih'*;
- predavanje in razprava *'Izgorelost, premalo razumljena resničnost v izobraževanju odraslih'*;
- razprava ob omizju *'Odličnost izobraževalca odraslih in izobraževalnih ustanov za izobraževanje odraslih'*.

Druge dejavnosti komisij in sekcij ADS

Informiranje in publicistična dejavnost

- opravljeno je preoblikovanje inboljšanje spletnih strani; spletne strani so v celoti obnovljene in omogočajo aktivno uporabo foruma;
- ustanovljeno je bilo e-informativno glasilo z naslovom ADEES, ki deluje od novembra 2010: izhaja praviloma vsak mesec ali na dva meseca (ne izhaja v času poletnih dopustov);
- obveščanje članov o dejavnosti ADS ter drugih komisij in sekcij poteka tudi prek Novičk ACS in e-pošte.

Skrb za odrasle osebe s posebnimi potrebami

Opravljena je bila naloga *Inkluzivno izvajanje izobraževalnih programov za odrasle s posebnimi potrebami*, ki omogoča izobraževalcem odraslih, da pripravijo in izpeljejo programe za to ciljno skupino; izpeljali smo strokovni posvet *'Andragog pri izvajanju učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami'*;

Pravičnost v izobraževanju odraslih

Sekcija ADS za pravičnost v izobraževanju odraslih je s sredstvi Ministrstva za šolstvo in šport izpeljala:

- prvi del projekta 'Pravičnost v izobraževanju odraslih' – analizo pravičnosti v izobraževanju odraslih v mednarodnih dokumentih;
- nalogo *Pravičnost in pristranost vzgojnoizobraževalnega sistema – študijo primera Programa za ciljno skupino mlajših odraslih s posebnimi potrebami.*

Mednarodna dejavnost

Vzdržujemo stike z Evropskim združenjem za izobraževanje odraslih (EAEA - European Association for Adult Education), katere člani smo; redno izpolnjujemo obveznosti za članstvo v tej asociaciji; spremljamo druge mednarodne dogodke in se odzivamo na pobude v skladu z možnostmi in potrebami; članstvo informiramo o mednarodnih dogodkih in dokumentih.

Družabne dejavnosti

Načrtovane dejavnosti – strokovnega obiska v tujini ni bilo mogoče izpeljati, ker je bil odziv članstva slab in smo morali že načrtovani obisk odpovedati.

5. Povezovanje z drugimi subjekti – strokovnimi in nevladnimi organizacijami – ki delujejo na področju ali v interesu izobraževanja in učenja odraslih in sodelovanje z njimi

Skozi vse obdobje je potekalo sodelovanje z drugimi asociacijami s področja izobraževanja odraslih, to so Društvo za izobraževanje odraslih na srednjih šolah v RS, Združenje izobraževalnih institucij – G.I.Z., Zveza ljudskih univerz Slovenije, Združenje srednjih šol Slovenije in Društvo za izobraževanje odraslih v tretjem življenjskem obdobju. To sodelovanje je obsegalo zlasti: medsebojno podporo pri načrtovanju in izpeljavi projektov; zavzemanje za ustrezno sistemsko ureditev izobraževanja odraslih v Sloveniji; skupno nastopanje proti škodljivim ukrepom MIZKŠ, kot so ukinitvev Andragoškega centra Slovenije in spojitvev Sektorja za izobraževanje odraslih s Sektorjem za višje šolstvo in izobraževanje odraslih; zavzemanje za vzpostavitev omrežja javnih zavodov in javne službe za izobraževanje odraslih, skupni pogovori na Direktoratu za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih o problemih, na katere opozarjamo itn.

Pri izpeljavi projektov ADS smo sodelovali tudi s Pedagoškim inštitutom v Ljubljani, Oddelkom za pedagogiko in andragogiko Univerze v Ljubljani, Andragoškim centrom Slovenije, Društvom specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije in Skupnostjo organizacij za usposabljanje Slovenije, posameznim ljudskimi univerzami in zavodi za izobraževanje odraslih itn.

Pri prizadevanjih za ohranitev ACS in njegove samostojnosti smo se povezovali s številnimi razumniki v Sloveniji in v tujini ter s političnimi organizacijami (sindikati, poslanske skupine).

Začasna ustavitve pogovorov o možnostih za ustanovitev krovne asociacije za izobraževanje odraslih ne pomeni, da smo misel na to opustili. Smo v pripravljenosti, da prizadevanja za to obnovimo in nadaljujemo.

6. Skrb za izboljšanje finančnega in materialnega položaja društva

Finančni položaj ADS je v obravnavanem obdobju omogočal redno delovanje društva predvsem zato, ker smo izvajali projekte, ki nam jih je financiralo MIZKŠ, bržkone pretežno s sredstvi ESS in EC. Samo dohodek iz članarin in donacij posameznikov iz dohodnin sicer ne bi zadoščal za pokritje stroškov delovanja društva.

Seveda pa je delovanje društva uspešno predvsem zaradi pripravljenosti članov za prostovoljno delo v korist društva. Na sedežu društva smo imeli v tem obdobju ugodne razmere za delovanje. Zahvalo za

to dolgujemo Andragoškemu centru Slovenije, ki je poglobitni sponzor naše dejavnosti; daje nam prostore za delovanje in nam nudi tudi materialno in tehnično pomoč.

Tako lahko ocenimo, da so se razmere za delovanje društva v tem mandatnem obdobju, v primerjavi s prejšnjim, izboljšale.

Andragoško društvo Slovenije ima status društva, ki deluje v javnem interesu, kar je pomembno tudi za to, da mu posamezniki lahko donirajo del dohodnine.

7. Drugo

Društvo vsako leto predlaga kandidatko ali kandidata za državno nagrado, ki jo podeljuje MŠŠ. Ker tri leta zapored naša kandidatka kljub obsežni in po našem prepričanju dobri utemeljitvi ni prejela nagrade, zadnje leto nismo predlagali našega kandidata in smo podprli predlog za podelitev državne nagrade za področje izobraževanja Društvu za tretje življenjsko obdobje.

Andragoško društvo Slovenije je v zadnjem mandatnem obdobju imenovalo 6 novih častnih članov društva.

Iztočnice za nadaljnje delo

Dozdajšnje usmeritve v programu ADS bodo bržkone poglobitna podlaga za delo v društvu še naprej. To so dejavnosti, ki jih razvijajo komisije in sekcije ADS.

Kot iztočnice za razmislek o nadaljnjem delu navajam:

1. V naših projektih, ki zadevajo upravljanje na področju izobraževanja odraslih 'Izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti' in 'Izobraževanje odraslih kot področje medresorskega usklajevanja' ter v javni razpravi 'Kdo in kako naj upravlja izobraževanje odraslih v Sloveniji' smo sprejeli stališča in dali predloge za ureditev tega področja systemskega urejanja; posredovali smo jih MIZKŠ in tudi drugim političnim in strokovnim subjektom. Z nenehno aktivnostjo in vztrajnostjo si je treba prizadevati, da bi jih postopno realizirali.
2. Podobno velja za ugotovitve in predloge s posveta 'Andragog pri izvajanju učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami'; z njimi želimo spodbuditi razvoj izobraževanja odraslih pri delu z osebami s posebnimi potrebami, ki je zdaj systemsko zapostavljeno.
3. Strokovne razprave in pogovori morajo postati stalnica delovanja ADS, v kateri bi se moralo vsak mesec zgoditi vsaj eno strokovno srečanje članov. Delo Komisije za strokovne razprave in pogovore je potrebno intenzivirati, to Komisijo pa okrepiti z novimi člani, ki bodo pripravljene s prostovoljnimi delom udeležati sprejeti program.
4. Nadaljevati je treba nekatere projekte, s katerimi so bile dane podlage za razvoj posameznega področja izobraževanja odraslih, a ugotovitve niso bile ustrezno operacionalizirane in prenesene v prakso. Takšna projekta sta: 'Inkluzivno izvajanje izobraževalnih programov za odrasle s posebnimi potrebami' in 'Pravičnost v izobraževanju odraslih'.
5. Potrebno je nadaljevati s prizadevanji za pripravo nove zakonodaje, pri kateri bi upoštevali specifičnost področja izobraževanja odraslih in uveljavili temu ustrezno in celovito zakonsko rešitev, ki bi upoštevala vsa področja izobraževanja odraslih.

6. ADS mora nadaljevati s prizadevanji za izboljšanje vloge in položaja izobraževanja odraslih pri visokošolskem izobraževanju, ki so bila po uspešnih pogovorih z rektorjem ljubljanske univerze in z direktorjem Direktorata za visoko šolstvo pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo zaradi izrednih parlamentarnih volitev in zamenjave vodstva na ministrstvu prekinjana.
7. Treba je najti možnosti za pripravo in izdajo publikacije z delovnim naslovom 'Srečanja spominov'. Ge za spomine ljudi, pretežno častnih članov ADS, ki so s svojim delovanjem v različnih obdobjih orali ledino in krojili razvoj andragogike in izobraževanja odraslih v Sloveniji.
8. Ne smemo opustiti prizadevanja za ustanovitev krovne asociacije za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Če in dokler še ni možnosti za ustanovitev takšne asociacije je treba izrabiti vsako priložnost za sodelovanje z drugimi asociacijami s področja izobraževanja odraslih in skupno reševanje odprtih in nerešenih vprašanj, zlasti na področju systemskega urejanja izobraževanja odraslih (upravljanje, vzpostavitev omrežja javnih zavodov in javne službe za izobraževanje odraslih, financiranje itn.).
9. Nadaljevati je treba razvijanje komisij in sekcij ADS. Spodbuditi delovanje tistih komisij in sekcij, ki doslej še niso dovolj zaživele. Pri tem bi zlasti navedel Sekcijo za izobraževanje odraslih v prostovoljskih organizacijah, ki ima zelo pomembno področje razvijanja izobraževanja odraslih.
10. V Sekcijo za odrasle osebe s posebnimi potrebami, kjer je zdaj zastopana predvsem cilja skupina osebe z motnjo v duševnem razvoju, je treba postopoma vključiti tudi predstavnike drugih ciljnih skupin odraslih oseb s posebnimi potrebami (telesno ovirani, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, osebe z možganskimi poškodbami itn.).
11. Društvo mora nameniti več pozornosti razvoju družabnih dejavnosti in realizirati kak projekt s tega področja., npr. strokovni in študijski obiska v tujini.
12. Če bo IO ADS sprejel predlog, da se poleg imenovanja častnih članov vpelje podeljevanje priznanj za posebne zasluge na področju izobraževanja odraslih in andragogike in bomo ta priznanja poimenovali po slovenskem pedagogu Karlu Ozvaldu, bi lahko ta priznanja podeljevali na prireditvi, ki bi jo poimenovali 'Dnevi Karla Ozvalda'.
13. Pri individualnem članstvu ugotavljamo premajhen priliv novih članov, predvsem mlajših in zaposlenih. Ker se povečuje število upokoјencev, se članstvo v povprečju stara, to pa nas lahko skrbi, saj društvo s tem ne spreminja le svojo sestavo, temveč se tudi odmika od vprašanj, s katerimi se ukvarja delovno aktivna populacija.
14. Ko smo v letu 2010 vpeljali možnost kolektivnega članstva, smo v sorazmerno kratkem času pridobili 13 kolektivnih članov, potem pa se število kolektivnih članov skorajda ni več povečevalo, zdaj pa se je zmanjšalo, ker so nekateri člani izstopili. Vzrok izstopanja članov je sicer lahko to, da so organizacije v večjih finančnih težavah kot so bile in skušajo zmanjševati svoje izdatke, lahko pa je tudi to, da ADS ne zadovoljuje dovolj njihovih interesov in potreb.

15. Velik del članstva je neaktiven in tudi ne izpolnjuje članske obveznosti – plačevanja članarine, S spodbujanjem k večji aktivnosti in opomini nismo dosegli veliko, radikalno črtanje iz seznama članov pa bi precej zmanjšalo število članov. Potrebni bi bili ukrepi, s katerimi bi bolj povezali članstvo z dejavnostmi društva. To pa bi zahtevalo povečano dejavnost organov društva, ki bi se morali na tak način bolj približati interesom in potrebam članov.

16. Študenti, ki so podpisali izjavo o včlanitvi v ADS, se niso odzivali na pozive k dejavnostim. To nas je navajalo k razmišljanju, da bi sekcijo študentov ukinili. Ob srečanju s člani Društva študentov pedagogike na Filozofski fakulteti pa so pokazali interes za sodelovanje z ADS; ugotovili smo, da bi se nam pridružili kot kolektivni člani, ki bi bili oproščeni plačevanja članarine.

Dr. Zoran Jelenc,
predsednik Izvršnega odbora ADS